

Inzicht in profielen lener en koper

Eerste resultaten onderzoek 'Impact Bibliotheek', *deel I*
Consumentenonderzoek.

Datum 9 april 2026
Pdf-versie 2 Seminar 2026

1. Drie hoofdprofielen en afgeleide persona's

1.1 Opstellen hoofdprofielen

Binnen het onderzoek naar de impact van de bibliotheek is specifiek gekeken naar de vraag: wat zijn de profielen van kopers en leners? Op basis van de reguliere SMB-metingen, die gericht zijn op het in kaart brengen en monitoren van het lees-, leen- en koopgedrag van de Nederlandse consument, zijn drie hoofdprofielen opgesteld.

De indeling in **drie hoofdprofielen** is gemaakt op basis van koop- en leenfrequentie. Een belangrijk uitgangspunt bij het opstellen van de groepen was het gecombineerde gedrag van kopen en lenen, omdat een groot deel van de respondenten beide doet. De oorspronkelijke antwoordcategorieën voor beide frequenties zijn daarom eerst samengevoegd tot drie niveaus (laag, midden en hoog), waarbij de categorie "nooit" apart is behouden. Op basis van de combinatie van deze niveaus zijn respondenten ingedeeld in vijf gebruikersgroepen (enkel koper, primaire koper, combi, primaire lener en enkel lener).

Deze vijf groepen zijn vervolgens samengevoegd tot drie hoofdprofielen:

- Kopers: respondenten die vaker kopen dan lenen
- Leners: respondenten die vaker lenen dan kopen
- Combi's: respondenten die kopen en lenen in vergelijkbare mate

Tot slot is gecontroleerd of deze indeling goed aansluit bij de patronen in de data met een aanvullende analyse. Deze controle laat zien dat de drie profielen duidelijk herkenbaar zijn in het feitelijke gedrag van respondenten. In de definitieve rapportage zullen alle stappen van deze profielindeling en de ontwikkeling van de persona's uitgebreid worden toegelicht.

1.2 Opstellen persona's

Bij het opstellen van de persona's is een duidelijke scheiding aangebracht tussen statistische analyse en inhoudelijke uitwerking. Alle statistische toetsen en uitspraken over verschillen zijn uitsluitend uitgevoerd op het niveau van de drie hoofdprofielen (Koper, Combi en Lener). Voor afzonderlijke persona's zijn geen aparte analyses of exacte percentages berekend. De persona's vormen daarmee geen zelfstandige kwantitatieve segmenten, maar een kwalitatieve verdieping van de hoofdprofielen.

Op basis van de drie hoofdprofielen zijn in totaal **acht persona's** opgesteld (twee binnen de Kopers, drie binnen de Combi's en drie binnen de Leners). Uitgangspunt hierbij waren de verdelingen per kenmerk van de hoofdprofielen.

De persona's zijn opgebouwd door dominante profielkenmerken te selecteren, deze in samenhang te clusteren tot logische subtypes en deze te koppelen aan levensfasen en context, zodat de persona's beter herkenbaar en concreet worden. De kwantitatieve cijfers blijven gebaseerd op de hoofdprofielen; profielpercentages zijn intern alleen als **indicatieve bandbreedtes** gebruikt om de persona-omschrijvingen te nuanceren. Op deze manier vormen de persona's een inhoudelijke uitwerking van de drie hoofdprofielen, zonder dat nieuwe statistische claims op persona-niveau worden gedaan.

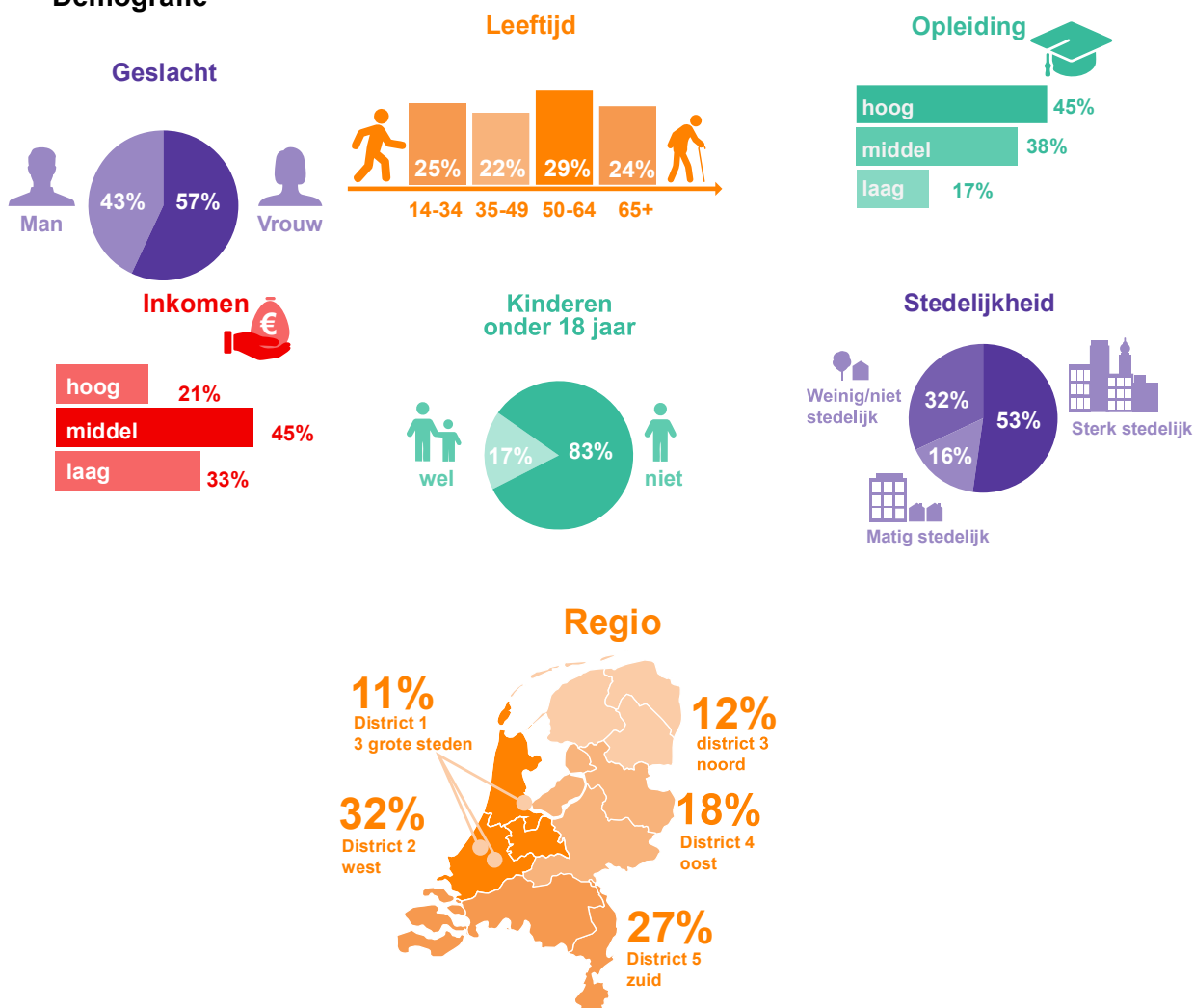
In de onderstaande alinea's worden de drie hoofdprofielen beschreven met hun belangrijkste persoons- en gedragskenmerken. De tekst biedt zowel toelichting bij de getoonde infographics als aanvullende informatie over kenmerken die niet visueel zijn weergegeven.

2. Profielen

2.1 Profiel Kopers

Deze groep koopt voornamelijk boeken. Het merendeel doet dit met een lage tot middelmatige frequentie. Meer dan 1 op de 10 leent daarnaast ook wel eens boeken. Binnen de groep met een lidmaatschap wordt meestal met een lage frequentie geleend.

Demografie

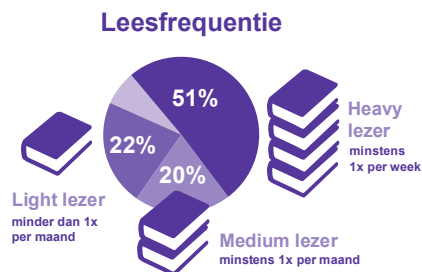
Binnen het hoofdprofiel kopers is 57% vrouw en 43% man. hoofdzakelijk van Nederlandse afkomst. Kopers zijn gemiddeld 50 jaar oud, met als grootste groep 50 tot en met 64 jaar (29%), gevolgd door 65 plussers (24%) en 35 tot en met 49 jaar (22%). Zoals de leeftijd al doet suggereren heeft deze groep meestal geen kinderen onder de 18 jaar (83%).

Het opleidingsniveau is bij bijna de helft van de kopers hoog (45%) en ruim een derde midden (38%). Slechts 17% is laagopgeleid.

Het inkomen ligt bij deze groep voornamelijk middelhoog (45%, modaal tot 2x modaal) tot hoog (21%, minstens twee keer modaal). Een derde verdient minder dan modaal. Kopers wonen vooral in stedelijk (53%) of weinig tot niet-stedelijk (32%) gebied, en dan hoofdzakelijk in het Westen (32%) of Zuiden (27%).

Leesgedrag & leesintensiteit

De helft van de kopers is een heavy lezer, een vijfde een medium lezer en ruim een vijfde een light lezer*. Kopers lezen met name minstens een keer per week voor het plezier (54%) en zelden voor werk of studie (12%). Aan de light lezer onder de kopers is ook gevraagd of ze meer tijd zouden willen besteden aan het lezen/luisteren van boeken, hiervan gaf 67% meer te willen lezen.

Leesmotivatie en drempels

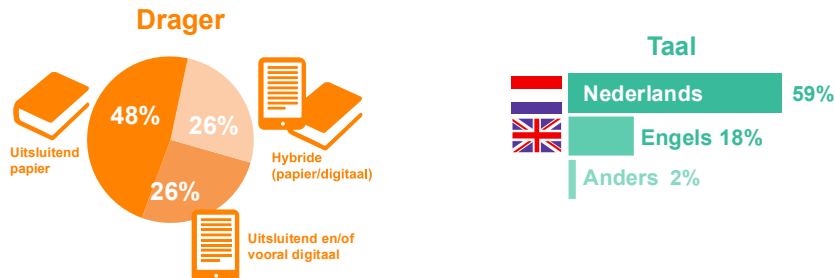
In de top 5 van redenen om te gaan lezen, staat met name ontspanning (83%), om meer te weten te komen over bepaalde onderwerpen (43%), voor de persoonlijke ontwikkeling (36%), om lekker weg te dromen (36%) en om me niet te hoeven vervelen (17%). In vergelijking met de combi's, lezen kopers significant** vaker om te ontspannen (83% versus 72% voor combi's). Voor overige leesmotieven zijn geen significante verschillen met Combi's of Leners gevonden.

Bij de helft is het hebben van te weinig tijd een drempel om te gaan lezen. Kopers noemen deze reden met meest van de drie profielen (51%), in vergelijking met leners (38%) en combi's (35%). Ook worden het ontbreken van rust (38%) als andere activiteiten die leuker zijn (34%) of teveel afleiding (32%) als redenen genoemd om minder te lezen. En op plek 5 staat als reden dat televisie of video kijken minder moeite kost (27%).

*Heavy lezers lezen minstens 1 keer per week een boek; Medium lezers lezen 1-3 keer per maand een boek; Light lezers lezen minder vaak een boek, maar niet nooit.

**Significant verschil = statistisch onderscheidend verschil, oftewel echt onderscheidend.

Drager en taal

Gemiddeld aantal boeken gelezen per jaar

Bijna de helft van de kopers leest uitsluitend van papier (48%), ruim een vierde in hybride vorm en eenzelfde hoeveelheid uitsluitend/vooral digitaal. Gemiddeld gezien gaat het dan om 9 papieren boeken, 5,5 E-books en 1,5 luisterboeken per jaar. Minstens een keer per maand leest 59% in het Nederlands en 18% in het Engels.

Genres

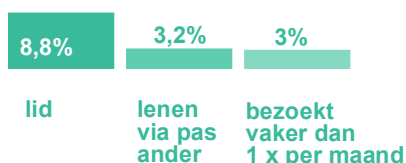
Vooral fictie is in trek bij kopers (89%) en iets minder non-fictie (70%). De top 5 meest gelezen genres zijn: spannende fictie zoals thrillers en detectives (60%), boeken gebaseerd op een waargebeurd verhaal (41%) en literaire romans en literatuur met 36%. En verder lezen ze boeken over psychologie of persoonlijke ontwikkeling (23%) of over geschiedenis, politiek en maatschappij (21%). Kopers lezen significant vaker waargebeurde verhalen dan Combi's (41% vs. 32%).

Media & vrije tijd

Andere activiteiten dan lezen zijn ook in trek bij kopers. 85% doet veel aan sms'en of appen, 73% kijkt televisie, 71% gebruikt social media en bijna evenveel surft op internet. Ongeveer 65% bezoekt nieuwswebsites of gebruikt nieuwsapps. Alleen televisiekijken is onderscheidend hoger bij deze groep dan bij de combigroep (daarbij kijkt 65% televisie). Verder lijkt deze groep wat meer gericht op traditionele media (tv, radio, krant), maar deze verschillen zijn niet significant ten opzichte van de andere twee profielen.

Bibliotheek

Bibliotheek

Voor kopers speelt de bibliotheek een beperkte rol. Bijna 9% is lid van de fysieke of online bibliotheek en 12% leent weleens een boek. Slechts 3% bezoekt minstens eens per maand de bibliotheek. Kopers geven wel relatief vaker aan geen gebruik te maken van bibliotheekvoorzieningen. Wanneer zij de bibliotheek gebruiken, is dat vaker incidenteel of voor anderen. Meest genoemde redenen om geen gebruik te maken van de bieb die kopers noemen zijn: Dat ze hun boeken zelf kopen of van iemand anders lenen (40%). 14% geeft aan dat het nooit bij hen is opgekomen om te worden van de bibliotheek, 12% vindt de bibliotheek te duur en 10% heeft er geen tijd voor en 9% geeft aan dat door het internet de bieb overbodig is. Op de stelling: *“Ik vind het belangrijk dat er een bibliotheek bij mij in de buurt zit”* is 59% van de kopers het (helemaal) mee eens.

Koopgedrag

Nieuwe boeken worden relatief vaak gekocht via de online winkel (44%), 24% in de fysieke, reguliere boekwinkel en 20% in een andere willekeurige, fysieke boekwinkel. Zo'n 12% koopt boeken ergens anders. 13% bezoekt minstens 1 keer per maand een fysieke boekwinkel om een boek te kopen. 23% doet dit 1-2 keer per kwartaal en 54% 2 keer per jaar of minder. Daarnaast geeft 53% aan in de afgelopen 12 maanden een boek cadeau te hebben geven.

Leesactiviteiten

Een top 5 activiteiten gerelateerd aan lezen die deze groep doet, is het volgen van social media accounts over boeken of schrijvers (16%), het online lezen van verhalen of gedichten (13%), online filmpjes bekijken (8%), podcasts over schrijvers of boeken beluisteren (6%) of literaire/verhalende podcasts luisteren (5%).

Kopers nemen significant minder vaak deel aan leesactiviteiten buitenshuis: zij bezoeken minder vaak fysieke (3%) en online (1%) festivals of evenementen met schrijvers in vergelijking met combi's en leners. Ook nemen ze minder vaak deel aan een leesclub (3%) dan leners. Ongeveer twee derde neemt aan geen van deze activiteiten deel.

2.1.1 Persona's

Binnen deze groep hebben we twee persona's opgesteld: de culturele koper en de routine koper.

De culturele koper

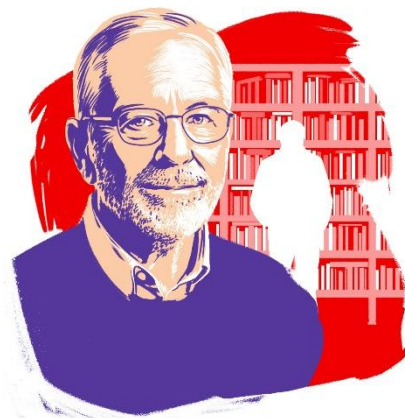
Een vrouw van 54 jaar die midden in het leven staat. Ze heeft haar loopbaan opgebouwd, haar kinderen wonen niet meer thuis en er is weer meer ruimte voor zichzelf. Ze is hoogopgeleid, financieel comfortabel en woont in een stedelijke omgeving in het westen van het land. Cultuur speelt een belangrijke rol in haar leven en lezen is voor haar een vast moment van ontspanning naast werk en andere dagelijkse bezigheden. De boeken die ze koopt leest ze vooral voor haar plezier. Ze leest voornamelijk fictie, met een duidelijke voorkeur voor spannende verhalen, waargebeurde boeken en literaire romans. Ze combineert papieren boeken met digitaal lezen, afhankelijk van het moment. Lezen is voor haar een individuele activiteit; ze bezoekt zelden leesclubs of evenementen en gebruikt de bibliotheek nauwelijks. Ze oriënteert zich graag online en koopt haar boeken vaak via een webwinkel, waarbij ze

heldere informatie en betrouwbare aanbevelingen waardeert.

De routine koper

Een man van 69 jaar die met pensioen is en veel tijd heeft om te lezen. Zijn kinderen zijn uit huis en zijn dagelijkse ritme is stabiel. Hij heeft een gemiddeld opleidingsniveau en inkomen, woonachtig buiten de stad, in een minder stedelijke omgeving in het zuiden van het land. Lezen is voor hem een vaste gewoonte en een belangrijk onderdeel van zijn dagelijkse bezigheden.

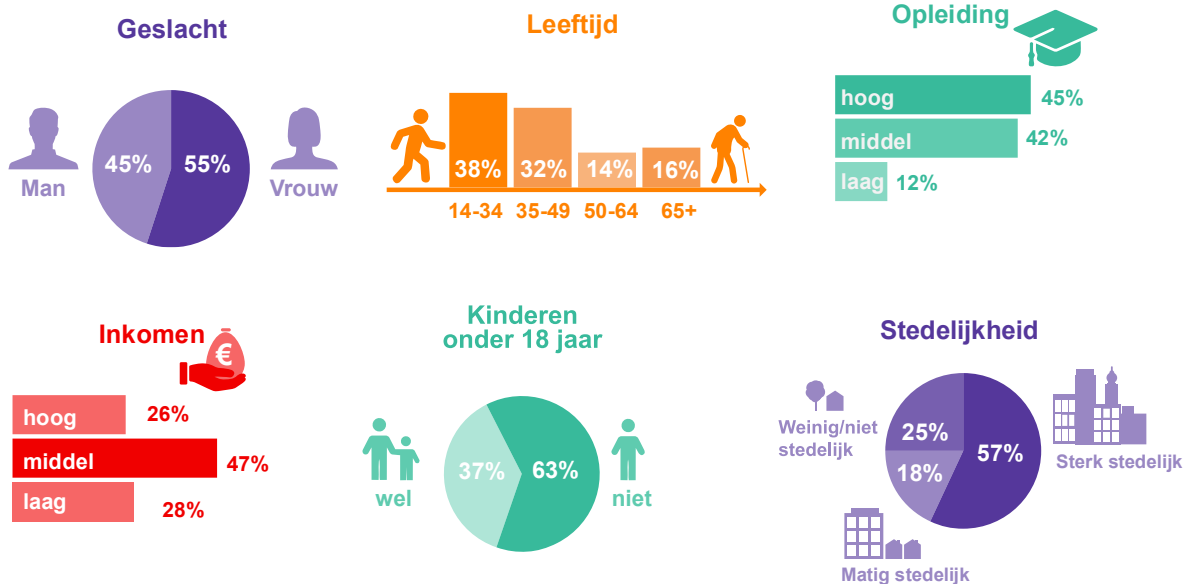
Hij leest vooral voor ontspanning en interesse, vaak op vaste momenten van de dag. Zijn voorkeur gaat uit naar fictie, met name spannende verhalen, waargebeurde boeken en literaire romans. Hij leest voornamelijk op papier en is minder geneigd om te experimenteren met nieuwe leesvormen. Digitale alternatieven gebruikt hij beperkt. Hij koopt zijn boeken bij voorkeur in zijn vertrouwde boekwinkel. De bibliotheek speelt een kleine rol, al vindt hij het bestaan ervan belangrijk. Hij bezoekt zelden leesactiviteiten of evenementen; lezen is voor hem een individuele bezigheid

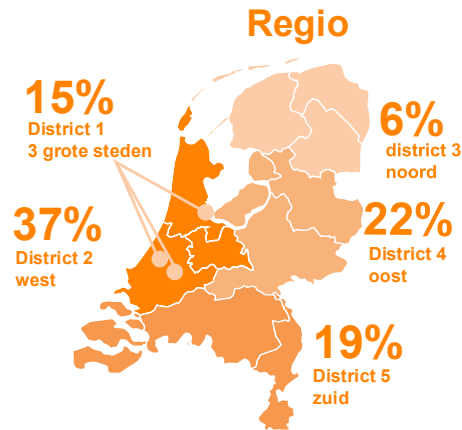

2.2 Combi's

De tweede hoofdprofiel is de Combi groep. Deze groep vertoont een evenwichtige combinatie van kopen en lenen. De meeste respondenten doen beide met een lage frequentie, met kleinere subgroepen die zowel middelmatig als hoog scoren op één of beide activiteiten.

Demografie

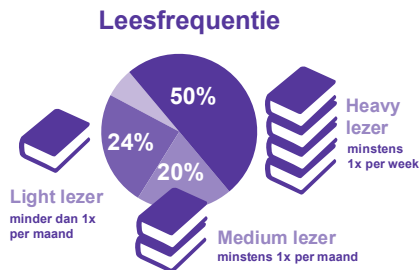
Binnen het hoofdprofiel combi van lenen en kopen is 55% vrouw en 45% man. Combi's zijn gemiddeld 43 jaar oud, dus iets jonger dan de kopers, met als grootste groep 14 tot en met 34 jaar (38%), gevolgd door de groep 35 tot en met 49 jaar (32%). Meer dan een derde heeft nog kinderen onder de 18 jaar (37%). 14% van deze groep is migrant (hoogste percentage van de drie profielen).

Het opleidingsniveau is bij bijna de helft van de combi's, net als bij de kopers, hoog (45%) of middelmatig (42%). Slechts 12% is laagopgeleid.

Het inkomen ligt bij deze groep voornamelijk middelhoog (47%) tot hoog (26%, minstens twee keer modaal). En 28% heeft een laag inkomen (minste van de drie profielen).

De Combi groep woont vooral in stedelijke gebieden (57%) en het minst van de drie in weinig tot niet-stedelijk (25%) gebied. Ze wonen hoofdzakelijk in het Westen en in de randstad (53%).

Leesgedrag & leesintensiteit

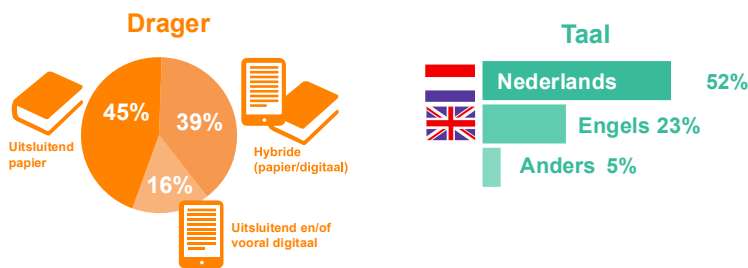
De leesfrequentie van combi's komt aardig overeen met de kopers. De helft van de combi's is een heavy lezer. Een vijfde is een medium lezer en bijna een vierde een light lezer.* Wel lezen combi's vaker voor werk of studie (18%) dan kopers en leners, dat is een significant verschil. Dit past bij de werkende levensfase van deze groep. Daarnaast leest 41% van de combi's minstens een keer per week hoofdzakelijk voor het plezier. Van de incidentele lezer binnen deze groep gis ook gevraagd of ze meer tijd zouden willen besteden aan het lezen/luisteren van boeken, hiervan gaf 67% meer te willen lezen.

Leesmotivatie en drempels

In de top 5 van redenen om te gaan lezen, staat met name ontspanning (72%), om meer te weten te komen over bepaalde onderwerpen (43%), om lekker weg te dromen (36%), voor de persoonlijke ontwikkeling (33%) of om zich niet te hoeven vervelen (25%). In vergelijking met de kopers, lezen combi's significant minder vaak om te ontspannen dan kopers (83%) of leners (85%). Voor overige leesmotieven zijn geen significante verschillen met kopers of leners gevonden.

De meest genoemde drempel bij 38% van deze groep is dat men andere dingen leuker vindt dan lezen. Een gebrek aan tijd en rust blijkt ook bij combi's een drempel om te gaan lezen. en ruim een derde noemt te weinig tijd om te lezen of geen rust (35%). Ook ervaren ze dat televisie of video's kijken minder moeite kost (29%). Wat opvalt is dat combi's vaker opmerken dat ze geen drempels ervaren om te lezen (9% versus 3% bij kopers en 0% van de leners) en ook niet zo vaak afleiding noemen als drempel (21%, tegenover 32% van de kopers en 38% van de leners).

Dragers en taal

Gemiddeld aantal boeken gelezen per jaar

Bijna de helft van de combi's leest uitsluitend van papier (45%), Bijna 40% in hybride vorm en slechts 16% uitsluitend/vooral digitaal. Gemiddeld gezien gaat het dan om 11 papieren boeken, 4,5 E-books en 2,6 luisterboeken per jaar. In vergelijking met kopers en leners, gebruiken combi's significant vaker luisterboeken. Dat past bij een reizende levensstijl, waarbij multitasken veel voorkomt.

Minstens 1 keer per maand leest 52% in het Nederlands gelezen en 23% in het Engels. Deze groep leest significant vaker in het Engels dan de kopers en leners.

Genres

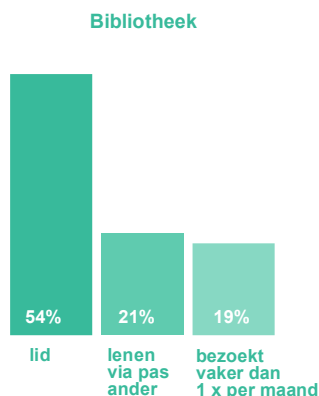

Ook bij het combi-profiel is vooral fictie in trek (93%) en iets minder non-fictie (66%). Het gaat dan voor bijna de helft om spannende fictie als thrillers en detectives en bijna een kwart leest graag romantische fictie. En verder leest bijna een kwart ook (auto) biografieën en net als de kopers ook ruim een vijfde psychologie en geschiedenisboeken. Zo'n 14% leest kinderboeken, significant meer dan de kopers dat doen. In mindere mate lezen hybride kopers young adult boeken (14%) of over management (11%). Combi's lezen significant vaker Kinderboeken (14%) dan Kopers (5%). Ze lezen Young Adult (14%) en Romantische fictie (22%) meer dan kopers (res. 8% en 18%). En deze groep leest meer Management (11%) boeken dan beide anderen (8% en 4%).

Media & vrije tijd

De meest voorkomende activiteit die men meerdere keren per dag of elke dag doet zijn: Sms'en en appen (86%, sociale media gebruiken (70%), surft op het internet zonder te winkelen (66%) of tv kijken (65%). En ongeveer 63% bezoekt nieuwssites of gebruikt nieuwsapps. Zowel series of films kijken (40%) en muziek luisteren via streamingdiensten (45%) zijn significant hoger bij de combi's dan bij de twee andere hoofdprofielen. Ook andere digitale activiteiten als podcasts of luisterboeken luisteren (14% en 6% respectievelijk) en online winkelen (10%) doen combi's opvallend vaker. Deze groep is is iets meer uitgesproken media-actief, vooral digitaal & audio.

Bibliotheek

Meer dan de helft van de combi's is lid van de fysieke of online bibliotheek en ruim een vijfde leent de pas van een ander. Bijna 20% bezoekt minstens eens per maand de bibliotheek. En het overige percentage doet dit 2 keer per kwartaal of minder vaak. De bibliotheek is een relevante voorziening voor deze groep, vooral vanwege het praktische karakter (ter plekke boeken lezen/inzien, zoeken binnen catalogus) en het aanbod voor kinderen (18%). Daarnaast gebruikt deze groep de bibliotheek vaak om informatie op te zoeken (16%). Combi zijn significant vaker gecombineerd lid of alleen online lid. Ook lenen zij significant vaker via de pas van iemand anders. Op de stelling of men het belangrijk vindt dat er een bibliotheek in de buurt zit geeft 73% aan het hiermee (helemaal) eens te zijn, dat is significant meer dan bij de kopers.

Koopgedrag

Bezoekt minstens 1 x p.m
fysieke boekwinkel

17%

Nieuwe boeken worden verdeeld aangeschaft door combi's, zowel 26% doet dat via de vaste fysieke boekwinkel of een willekeurige, andere boekwinkel. Net als bij kopers koop een aanzienlijk deel (37%) boeken online. Zo'n 12% koopt boeken ergens anders. Er is geen uitgesproken voorkeur voor één aankoopkanaal; aankopen zijn afhankelijk van de situatie en wat op dat moment praktisch uitkomt. Minstens 1 keer per maand bezoekt 17% een fysieke boekwinkel om een boek te kopen. 24% doet dit 1-2 keer per kwartaal en 57% 2 keer per jaar of minder. Het percentage van deze groep die aangeeft in de afgelopen 12 maanden een boek cadeau te hebben geven is het laagst van de drie, namelijk 47%

Leesactiviteiten

Vergeleken met de twee andere groepen zijn de combi's het minst geneigd deel te nemen aan extra leesactiviteiten. Enkele leesactiviteiten die deze groep wel doet, is het online lezen van verhalen of gedichten (17%), het volgen van social media accounts over boeken of schrijvers (16%), online filmpjes bekijken (12%), podcasts over schrijvers of boeken beluisteren (10%) of over literatuur en verhalen (8%).

Mensen die evenveel lenen als kopen bezoeken significant vaker dan kopers zowel fysieke (11%) als online (5%) festivals of evenementen met schrijvers. Er zijn geen verschillen met leners aangetroffen in de data.

2.2.1 Persona's

Binnen deze groep hebben we drie persona's opgesteld: de drukbezette hybride lezer, de flexibele hybride lezer en de trendgevoelige hybride lezer.

De drukbezette hybride lezer

Een man van 47 jaar met jonge kinderen, die werk, gezin en vrije tijd combineert in een druk dagelijks leven. Hij is hoogopgeleid, heeft een bovengemiddeld inkomen (vaak 2x modaal of hoger) en woont in een sterk stedelijke omgeving in de randstad. Zijn tijd is schaars en versnipperd, waardoor lezen niet altijd prioriteit krijgt, ondanks interesse. Hij combineert kopen en lenen van boeken, afhankelijk van gemak en beschikbaarheid. Lezen gebeurt vaak functioneel of fragmentarisch: korte momenten tussendoor, onderweg of 's avonds. Hij leest niet uitsluitend voor ontspanning, maar ook voor werk, zelfontwikkeling en voor zijn kinderen. Naast papieren boeken maakt hij relatief vaak gebruik van digitale vormen zoals e-books en luisterboeken. De bibliotheek speelt een duidelijke rol, met name voor kinderboeken en praktisch gebruik. Hij is mediabreed actief en gewend aan digitaal aanbod.

De flexibele hybride lezer

Een zelfstandige jongvolwassene van 29 jaar die alleen woont in de stad en aan het begin staat van haar of zijn carrière. Hij/zij heeft is middelbaar tot hoogopgeleid. Het inkomen is laag tot gemiddeld en het dagelijks leven is sociaal en dynamisch, met veel prikkels en afwisseling. Lezen is een belangrijke vorm van ontspanning, maar concurreert met andere vormen van vrijetijdsbesteding. Deze lezer combineert lenen en kopen: lenen voor gemak en ontdekking, kopen voor boeken die echt aanspreken. Lezen gebeurt flexibel en wisselend, zowel thuis als onderweg. Digitale kanalen spelen een duidelijke rol, maar papier blijft ook belangrijk. De bibliotheek wordt gebruikt als laagdrempelige manier om nieuwe titels te ontdekken. Deze persona staat open voor nieuwe genres en trends en laat zich sterk inspireren door wat populair is op sociale media.

De trendgevoelige hybride lezer

Een jongen van 15 jaar die nog thuis woont en naar school gaat. Hij woont in de stad en heeft via zijn ouders wat meer financiële ruimte. Lezen is voor hem vooral ontspanning en afleiding, maar het is niet altijd een vaste routine: het concurreert met andere vrijetijdsbestedingen en school. Hij combineert kopen en lenen. Lenen is voor hem vooral praktisch: omdat het snel en laagdrempelig is voor schoolboeken, verplichte leeslijsten of wanneer hij iets “even nodig heeft”. Kopen doet hij vooral wanneer een titel echt bij hem past of wanneer iets populair is in zijn omgeving of online. Zijn leesgedrag is wisselend en hangt af van het moment: hij leest vooral wanneer hij er zin in heeft of wanneer school daarom vraagt. Digitale vormen (zoals e-books) passen bij zijn dagelijkse mediagebruik en zijn makkelijk toegankelijk, maar papieren boeken blijven ook belangrijk. Zijn keuze voor boeken wordt sterk beïnvloed door sociale media en wat vrienden kijken of lezen.

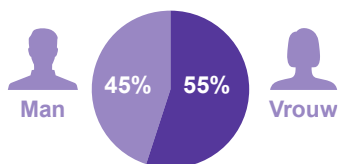

2.3 Leners

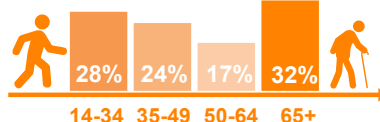
Deze groep maakt vooral gebruik van de bibliotheek. Het merendeel leent met een middelmatige tot hoge frequentie. Een deel koopt nooit boeken, terwijl het grootste deel daarnaast wel boeken koopt, meestal met een lage tot middelmatige koopfrequentie. Het onderscheid met kopers zit daarmee vooral in de dominantie van lenen, niet in het volledig wegvallen van kopen.

Demografie

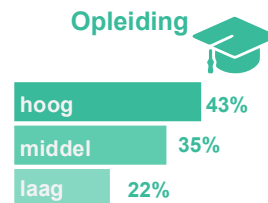
Geslacht

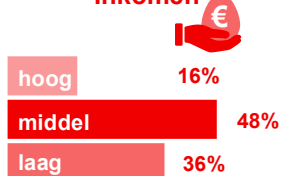
Leeftijd

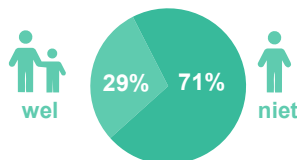
Opleiding

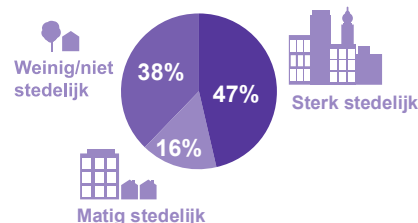
Inkomen

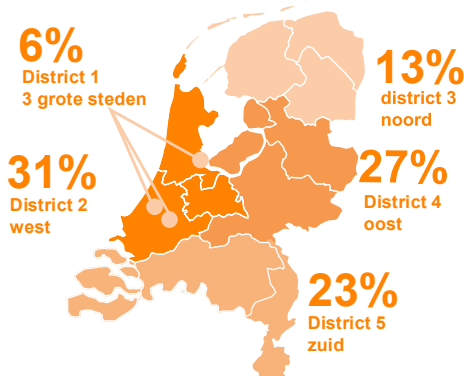
Kinderen onder 18 jaar

Stedelijkheid

Regio

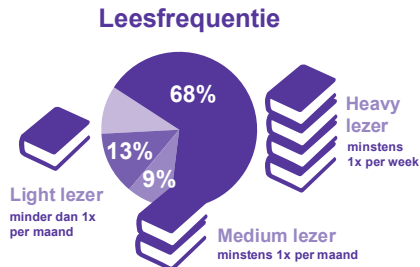
Binnen het hoofdprofiel leners is 65% vrouw en 35% man. Leners zijn gemiddeld 49 jaar oud, waarbij mensen van 65 jaar en ouder het meest vertegenwoordigd zijn (32%), gevolgd door 35 tot en met 49 jaar (24%). Het overgrote deel heeft dan ook geen thuiswonende kinderen onder de 18 jaar (71%).

Het opleidingsniveau is wat meer verdeeld, in vergelijking met de andere twee profielen. Ruim een derde heeft een opleiding van middelbaar niveau, 43% is hoogopgeleid en 22% laagopgeleid.

Het inkomen ligt bij deze groep voornamelijk middelhoog (48%) tot laag (36%).

Mensen uit de lenersgroep wonen vergeleken met de andere profielen minder sterk stedelijk (47%) en meer in weinig tot niet-stedelijke (38%) gebieden, en dan hoofdzakelijk in het Oosten. In de drie grote steden in de Randstad zijn leners het minst vertegenwoordigd.

Leesgedrag & leesintensiteit

De leesfrequentie van leners is het hoogst, vergeleken met kopers en combi's (68%). Ook lezen 70% van de leners minstens een keer per week voor het plezier, dat is significant meer dan bij de kopers en combi's. Zo'n 16% leest voor werk of studie. Aan de incidentele lezer binnen de groep leners is ook gevraagd of ze meer tijd zouden willen besteden aan het lezen/luisteren van boeken, hiervan gaf 66% meer te willen lezen. Er wordt geen verschil gezien ten opzichte van de andere groepen.

Leesmotivatie en drempels

In de top 5 van redenen om te gaan lezen, staat met stip op 1 ontspanning (85%), om meer te weten te komen over bepaalde onderwerpen (43%), om lekker weg te dromen (41%), voor de persoonlijke ontwikkeling (38%) of om te genieten van taal (20%). In vergelijking met combi's, lezen leners significant vaker om te ontspannen (85% versus 72% voor combi's). Voor overige leesmotieven zijn geen significante verschillen met kopers of combi's gevonden.

Teveel afleiding of te weinig tijd zijn bij leners in gelijke mate (beiden 38%) drempels om te gaan lezen. Ruim een derde van de leners geeft aan dat televisie of video's kijken minder moeite kost (35%), dat ze geen rust hebben om te lezen (31%) of ze geven aan een te korte aandacht spanne te hebben (31%). Wat opvalt is dat leners minder vaak andere dingen opnoemen die ze leuker vinden om te doen (23% tegenover 35% voor kopers en 38% voor combi's).

Dragers en taal

Gemiddeld aantal boeken gelezen per jaar

Bijna de helft van de leners leest uitsluitend van papier of hybride. Slechts 10% leest uitsluitend/vooral digitaal. Gemiddeld gezien gaat het dan om 18 papieren boeken, 5,4 E-books en 1,4 luisterboeken. In vergelijking met kopers en combi's, lezen leners significant vaker papieren boeken. Minstens een keer per maand leest 79% in het Nederlands gelezen en 20% in het Engels.

Genres

Ook bij leners is hoofdzakelijk fictie in trek (97%) en minder non-fictie (68%). 58% leest spannende fictie als thrillers en detectives en voor ongeveer de helft literaire romans en waargebeurde verhalen (47%). Iets meer dan een kwart leest romantische fictie en ook net als de andere 2 profielen leest ongeveer een vijfde psychologie en geschiedenisboeken. Leners lezen significant meer waargebeurde verhalen dan combi's (47% voor leners, tegenover 32% voor combi's). Zo'n 13% leest kinderboeken, ook meer dan de kopers dat doen (5%). Ook zijn young adult boeken meer in trek (12%) dan bij de kopers (8%).

Media & vrije tijd

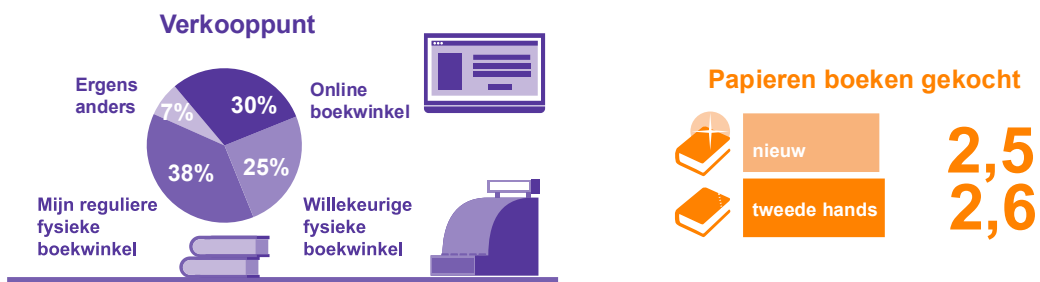
Andere activiteiten dan lezen zijn ook in trek bij leners. Wat minder vaak dan de koper of combi doet de lener aan sms'en of appen (79%) of gebruikt hij social media (66%). Wel kijkt de lener vaak televisie (75%). Ongeveer 64% bezoekt nieuwssites of gebruikt nieuwsapps, en iets minder (62%) surft op internet zonder te winkelen. Bijna de helft leest een boek, dat is significant hoger dan de koper (32%) en de combi (27%). Daarnaast lezen leners vaker tijdschriften (10%) dan kopers (6%), lezen ze veel kranten (42%) of luisteren naar de radio (54%) net zoals kopers.

Bibliotheek

Ruim 80% van de leners is lid van de fysieke of online bibliotheek en maar 8% leent de pas van een ander. 64% bezoekt minstens eens per maand de bibliotheek. Het lenen van materialen voor volwassenen (49%) en in mindere mate voor kinderen (20%) in de bibliotheek wordt gezien als een relevante voorziening. Daarnaast gebruikt 1 op de 3 leners de bibliotheek om ter plekke boeken te lezen of in te zien. Op de stelling of men het belangrijk vindt dat er een bibliotheek in de buurt zit geeft 91% aan het hiermee (helemaal) eens te zijn, dat is significant meer dan de andere groepen.

Koopgedrag

Bezoekt minstens 1 x p.m
fysieke boekwinkel

10%

Wanneer leners nieuwe boeken kopen, doen zij dat relatief vaker in hun vaste fysieke boekwinkel (38%) en minder vaak via een online boekwinkel (30%) of bij een willekeurige fysieke boekwinkel (25%). Maar 7% van de leners koopt elders zijn boeken. 10% bezoekt minstens een keer per maand een fysieke boekwinkel om een boek te kopen. 27% doet dit 1-2 keer per kwartaal en 45% 2 keer per jaar of minder. De helft van de leners heeft in de afgelopen 12 maanden een boek cadeau gegeven.

Leesactiviteiten

Net als bij de andere profielen neemt de meerderheid van de leners (64%) niet aan andere leesactiviteiten deel. Enkele leesactiviteiten die deze groep wel doet, is het online lezen van verhalen of gedichten (14%), het volgen van social media accounts over boeken of schrijvers (13%), online filmpjes bekijken (9%), deelnemen aan een leesclub (9%) of podcasts over schrijvers of boeken beluisteren (7%). Leners bezoeken significant vaker dan kopers zowel fysieke (9%) als online (3%) festivals of evenementen met schrijvers. Ook nemen ze vaker deel aan een leesclub. Tussen leners en combi's zijn geen significante verschillen gevonden op leesactiviteiten.

2.3.1 Persona's

Binnen de leners vallen drie persona's: De trouwe lener, de wegdromende lener en de praktische lener.

haar sociale leven.

De trouwe lener

Een vlotte vrouw van 76 jaar die met pensioen is en lager opgeleid. Lezen is al haar hele leven een vaste bezigheid. Haar kinderen en kleinkinderen wonen niet meer thuis en ze woont in een weinig tot niet stedelijke omgeving. Ze heeft een modaal inkomen en gaat bewust om met uitgaven. Lezen is voor haar een dagelijks ritueel: een vast moment van rust en ontspanning. Ze leent vrijwel al haar boeken via de bibliotheek en bezoekt deze regelmatig. Boeken kopen doet ze nauwelijks. Ze leest vooral thuis, op vaste momenten van de dag, en geeft de voorkeur aan papieren boeken. Digitale leesvormen spelen een beperkte rol. Haar leesinteresse ligt vooral bij literaire romans, waargebeurde verhalen en romantische fictie. De bibliotheek is voor haar niet alleen een plek om boeken te halen, maar ook een vertrouwde omgeving met sociaal contact. Lezen is voornamelijk een individuele activiteit, maar staat wel in verbinding met

De wegdromende lener

Een meisje van 17 jaar dat nog thuis woont en naar school gaat. Ze woont in een buitengebied of klein dorp in het oosten van het land en heeft geen tot een beperkt eigen budget. Lezen is voor haar vooral een vorm van ontspanning en ontsnapping, maar ook iets dat sterk samenhangt met wat populair is onder leeftijdsgenoten en op sociale media. Ze leent het merendeel van haar boeken via de bibliotheek en koopt heel af en toe een boek dat ze echt graag wil hebben. De drempel om te lenen is laag en bepaalt grotendeels haar leesgedrag. Ze leest flexibel en wisselend: soms intensief, soms een periode minder. Lezen gebeurt vooral in haar vrije tijd, vaak 's avonds of in het weekend. Digitale vormen, zoals e-books, zijn toegankelijk en aantrekkelijk, maar papieren boeken blijven belangrijk. Ze laat zich sterk leiden door trends, genres en aanbevelingen.

De praktische lener

Een drukke vrouw van 38 jaar met jonge kinderen die in een buitengebied of klein dorp woont. Ze heeft een modaal inkomen en een middelbare opleiding en gaat bewust om met uitgaven. Lezen speelt een rol in haar dagelijks leven, maar vooral in relatie tot haar gezin. Ze leest zelf af en toe ter ontspanning, maar haalt vooral veel boeken voor haar kinderen. Ze leent haar boeken vrijwel altijd via de bibliotheek en maakt daar praktisch gebruik van. De bibliotheek ziet ze als een toegankelijke en (relatief) betaalbare voorziening. Ze kiest vooral voor papieren boeken, omdat deze makkelijk te delen zijn met haar kinderen. Digitale leesvormen spelen een beperkte rol. Haar leesmomenen zijn functioneel en ingebed in gezinsroutines, zoals voorlezen en bedtijd. Lezen is minder een individuele hobby en meer een gezamenlijke activiteit.